

Arlanda Flygmuseums Vänner årsmöte den 14 april 2007.

Text: Bertil Boberg. Bild: Sture Nilsson

Samling vid fikabordet

27 personer hade hörsammat kallelsen till årsmötet som hölls på museilokalens nyinredda mötesplats bland historiska flygplan, montrar och modeller.

Ordförande Bertil Boberg hälsade alla välkomna och berättade sedan om vad de frivilliga åstadkommit under verksamhetsåret 2006. Se även tidigare distribuerad verksamhetsberättelse.

Till mötet valdes Kurt Ivarsson som ordförande med Bertil Boberg som sekreterare.

Den valda styrelsen består av:

Ordförande: Bertil Boberg

Sekreterare: Kurt Ivarsson

Kassör: tv Bertil Boberg

Ledamöter: Sture Nilsson, Kurt Scheidegger, Per Sviberg.

Valberedning: Bengt-Åke Nilsson, Tord Holm, Harry Bergström

Revisor: Bengt Gerby. Revisorsuppleant: Bengt Bengtsson

Inga motioner hade inkommit. Medlemsavgiften är oförändrad 100:-/år.

Efter mötet gjorde Kurt Ivarsson en medryckande skildring av Christer Fugelsangs och hans medresenärers 12 dagars rymdresa med start den 9 december 2006. En resumé av Kurts föredrag kommer i nästa medlemsblad.

Anders Gerby presenterade ett förslag till en ny hemsida för vår museiverksamhet.

Efter mötet samlades alla i kafféavdelningen för en gemensam fika. Gemensamma intressen ventilerades och de "sanna flyghistorierna" var oräkneliga.

Sedan gjorde mötesdeltagarna rundvandring på egen hand för att ev återknyta bekantskaper med samlingarnas flygplan.

Den samfälliga omdömet om utställningen var bra enl. flera besökare.

Arlanda Flygmuseums Vänner. Organisationsnr. 80 24 11-6561. Plusgironr 35 26 80-3

Ordförande:

Bertil Boberg
Tfn. 08-756 87 34

Sekreterare:

Kurt Ivarsson
Tfn. 018- 38 09 74

Kassör:

Tv Bertil Boberg
Tfn.08-756 87 34

Ledamöter

Sture Nilsson, Per Sviberg
Kurt Scheidegger

Medlemsblad

Arlanda Flygmuseums Vänner

Maj 2007

Ansvarig utgivare:
Bertil Boberg

Redaktör:
Sture Nilsson

En dröm om vingar

Text: Karl-Eskil Sahlman, Bild: Sture Nilsson

Far och mor hyrde av gammeltant Lidström på Norra byn i Älvsbyn den lägenhet, som jag minns som mitt första hem. Därifrån har jag mina första medvetna minnesbilder.

Av personerna på gården minns jag gammeltant Lidström såsom en vän och en kärleksfull tant. Hon var änka och bodde med några av sina vuxna barn i huvudbyggnaden på gården. Stundom tog hon mig med in till sig och visade mig bilder i samband med att hon berättade någon saga, Jag har en bild, som föreställde en ängel med stora vingar. Den hängde på väggen över hennes säng. Jag minns hur hon förklarade att ängeln med sina vingar skyddade ett par lekande barn. Hon var övertygad om att en dag bli ängel och få vingar för att kunna flyga.

En vårvinterdag 1921 inträffade en händelse, som blev ett av mina tidigaste medvetna minnen. Min mor kom in och uppmanade mig att skynda ut på gårdsplanen. Där skulle jag få se en märklig syn. Den synen blev för mig en oförglömlig upplevelse.

Jag halkade omkull på en isfläck och blev liggande på rygg. Högt över mig svävade två dånande mekaniska fåglar, som majestätiskt gled fram i solskenet på den molnfria himlen. Den ena flög vinglande vid det andra. Händelsen väckte sensation hos gårdens folk. Vår hyresvärdinna gammeltant, stod intill där jag fallit och ropade något med hög röst upp mot flygplanen. Vad hon ropade har jag inget minne av. Min mor berättade senare hur gammeltant format händerna framför munnen och skrik:

”Kom ner ! Jag vill bjuda på kaffe”. Hon hade efter händelsen berättat för min mor hur hon beundrade flygarna och satte dem i samband med tavlans ängel.

Händelsen över Älvsbyn den dagen blev det allmänna samtalsämnet de närmaste dagarna. Det första gången gårdens folk hade skådat den mänskliga flygkonstens under.

När far kom hem från sin tjänst kunde han berätta, att det ena flygplanet ramlat ner på en sjö intill hans tjänsteområde.

Jag har i gott minne fars spjuveraktiga blickar när jag satt i hans knä och han berättade om flygarna och deras maskiner.

Enligt far var flygarnas uppgifter att titta ner på marken för att se hur snälla och lydiga alla gossar var. De tog kort av alla olydiga pojkar. Far var en ivrig amatörfotograf och jag hade fått se hur hans bilder växte fram i mörkrummet. Därför blev fars berättelse om flygarnas fotografering begriplig för mig.

Trots fars skämtsamma beskrivningar och flygarnas farofyllda färder, blev i min fantasi både flygarna och deras maskiner placerade i Gudars, änglars och jultomtars skara. Det blev till och med skydd mot källkusen i brunnen och näcken i bäcken där tanterna brukade tvätta.

Fars livfulla beskrivning skapade mystik och outplånliga drömmar i mitt sinne. Händelsen, som i Älvsbyn så starkt hade etsat sig fast i mitt sinne, blev 33 år senare åter levande för mig. Jag hade tjänst som flygförare hos Ostermans Aero AB på Bromma Flygplats. Min flygchef var hedersmannen och förre generalmajoren i Flygvapnet Paul af Uhr. Vid middagstid en sommardag gläntade generalen på dörren till mitt arbetsrum och föreslog att vi skulle följas åt till lunch i flygplatsens personalmatsal.

Två haverier under skolflygningar i tidigt 1920-tal hade åsamkat honom likartade skador i ena fotleden. Dessa hade plågat honom sen dess. Den dagen led han av värken under vår vandring till matsalen. Smärtan fick hans tankar att gå tillbaka och han började tala om sin tjänst i Flygkompaniets flygskola på Malmen.

Jag hade själv några års erfarenheter såsom flyglärare och lyssnade med stort intresse på den erfarne generalens beskrivning av hans flyglärargärning. Han beskrev på sitt humoristiska sätt svårigheterna att från baksitsen i motorbullret och vindsuset göra sig förstådd hos förarens framsitsen. Han brukade använda en käpp, med vilken han dirigerade flygningen. Ville han att föraren skulle gå i glidflykt, körde han käppen i elevens nacke. Svängar beordrade han genom att slå på eleven på den ena eller andra axeln. Svängens lutning och hastighet bestämdes av upprepande slag och styrkan i käpprappen. För att få eleven att gå ur sväng och hålla en bestämd kurs fick denne ett rapp av käppen mitt på

huvudet. Han erkände att såsom irriterad lärare kunde detta rapp möjligen någon gång ha åstadkommit tillfällig ”black out” hos eleven. Under vår måltid kom vi att tala något om flygläraryplevelser. Jag berättade om känslorna att stå ensam på marken och vänta på elever ute på navigeringsflygningar. När tiden för elevens återkomst överskreds blev minuterna långa som timmar. En försening på några minuter fick orons känslor att svalla ut i ilska. När till slut motorljudet störde tystnaden och ”flygtyget” blev synligt, infann sig den lättnadens glädje, som utplånade alla förberedda okvädningsord över eleven.

Paul af Uhr kände även igen detta och sina känslor vid sådana tillfällen. Han berättade att en del av Flygkompaniet på Malmen vintern 1921 hade varit placerat i Boden. En strålande vårvinterdag med klar himmel och obegränsad sikt blev en elev beordrad att ensam utföra en orienteringsflygning längs en triangelbana med mycket markanta vändpunkter. När eleven inte återkom i rätt tid, startade af Uhr en flygning för att spana efter den saknade. I samband med starten fick han se hur den orienterande föraren kom in över den provisoriska flygplatsen. Utan att göra ansats till trafikvarv, fortsatte han på oförändrad sydvästlig kurs. Det stod klart att han inte visste var han var. Paul försökte hinna ifatt planet och kom ifatt flygplanet över Älvsbyn. Med svängar och vingtipplingar försökte han få eleven att vända och följa med till Boden. Det misslyckades och föraren landade senare på en isbelagd sjö. I slutet av lunchen när generalen slutar sin berättelse, gick jag bort till kaffedisken, köpte två koppar kaffe, förärade Paul af Uhr den ena. När han började plocka fram pengar till kaffet förklarade jag att detta var den kopp kaffe, som gammeltant Lidström önskat förära honom vårvinterdagen 1921 i Älvsbyn. Generalen tittade undrande på mig. Jag förklarade att jag som barn upplevt hans flygning över Älvsbyn och berättelse om gammeltants inbjudan. Hon hade i slutet av sitt långa liv fått uppleva och se ett under, som givit henne visshet i drömmen om vingar, En dröm hon förknippade med tavlan över sängen där skyddsängeln vingar sedan ungdomsåren givit henne nattvilans trygghet. För den gåvan hade hon haft önskan att med en kopp hedra dessa män, som uppenbarat undret och givit henne löfte om vingarnas trygghet.

Arlandasamlingarnas Albatros NAB 9 Under restaurering. Som den ser ut fn.